

ע"פ 5995/21 - ויסאם אבו אלחסנה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעוריהם פליליים

ע"פ 5995/21

לפני:
כבود השופט י' אלרון
כבוד השופט א' שטיין
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

ויסאם אבו אלחסנה

המעורער:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערעור על פסק דין של בית המשפט המחוזי חיפה ב-
תפ"ח 5365-02-20 מיום 30.6.2021 שניתן על ידי
השופטים: א' לוי, ע' קוטון ו-א' באומגרט

(8.5.2022)

ז' באיר התשפ"ב

תאריך הישיבה:

עו"ד נאג'י עאמר

בשם המעורער:

עו"ד נעימה חנאווי-כרם
גב' ענדليب שהואן

בשם המשיבה:
מתורגמנית:

פסק דין

השופט י' אלרון:

עמוד 1

© verdicts.co.il - פסק דין

1. לפנינו ערעורעל הכרעת דין וגורר דין של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטים א' לוי, ע' קוטון ו-א' באומגרט) ב-תפ"ח 20-02-5365, מיום 25.3.2021 ו-30.6.2021, בהתאם.

למעערר יוחסו בכתב האישום עבירות של רצח בנסיבות חמורות, לפי סעיף 301א(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); חטיפה לשם רצח או סחיטה, לפי סעיף 372 לחוק; וכינסה או ישיבה בישראל שלא חוק, לפי סעיף 12(1) לחוק הכנסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן: חוק הכנסה לישראל).

בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער בעבירות שיווחסו לו בכתב האישום, גורר עליו עונש מאסר עולם; 5 שנות מאסר בפועל לריצוי במצטבר; ותשלום פיצוי למשפחה המנוח בסכום כולל של 258,000 ש"ח, לצד ענישה נלוית.

עיקרו כתב האישום

2. המערער, תושב רצעת עזה, שהה ועבד בעיר שפרעם במשך שנים ללא אישור ובניגוד לחוק. כשבוע או שבועיים עבר ליום 4.12.2019, החליט להמית את המנוח (להלן: המנוח), קטין אותו פגש במסגרת עבודות בניה שביצוע, ולסחות תשולם כספי מבני משפחתו. לצורך כך, יצר קשר עם המנוח והציג בפניו מצג שווה כי עליו למסור לו דבר מה.

ביום 4.12.2019 המערער נפגש עם המנוח בנקודות מפגש שתואמה ביניהם, בשכונת עין עפה שבשפערם (להלן: השכונה). משם, הלכו יחדיו לשטח אדמה בשכונה (להלן: הזירה). בזירה, המערער הוציא סכין וזכיר באמצעותה את המנוח 21 דקירות בגבו ובחלקים אחרים בגפו, בעוד המנוח מנסה להגן על עצמו בידיו. כתוצאה מדקירות אלו, נגרם מוות של המנוח. המערער קבר את המנוח בזירה באמצעות מעדר בו הצדיד ביום שלפני האירוע, ואשר אותו הסTier בזירה מעוד מועד. משע Zub את הזירה, המערער הניח על שימוש רכב שנחנה בסמוך לבית המנוח מכתב שבו כתוב בעברית, בין היתר, כי המנוח מצוי במקום בטוח, ודרש קופר של 400,000 ש"ח בתוקף חמישה ימים (להלן: מכתב הקופר). עוד נכלל במסמך הקופר איום, לפיו אם תמסר למשטרת הودעה על כך, המנוח יתחר.

ביום 5.12.2019, בשעות הצהרים, נמצאה גופת המנוח. בשעות הבוקר של אותו היום, המערער עזב את שפרעם והסתתר בעיר טמרה עד לمعצרו.

gresot המערער ועיקר הכרעת הדיון

3. לאחר שמייעת ראיות, בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער, פה אחד, בכל העבירות שיווחסו לו בכתב האישום.

4. מאחר שחלקמשמעותי מהכרעת הדיון הוקדש להדגמת הסתיירות שבין גרסאותיו השונות של המערער והכרעה באשר למשקל הראיתי שיש להעניק לכל גרסה, כמו גם בשל חשיבות סוגיה זו למחלוקת בערעור שלנוינו,

עמוד 2

אפנה לתוכנית גרסאותיו כפי שהדברים באו לידי ביטוי בחקירותו במשטרה ובעודתו בבית המשפט.

בחקירתו הראשונה של המערער במשטרה, ביום 5.1.2020 (ת/ב), המערער טען כי הוא חף מפשע וכי הוא מצוי בקשר טוב עם אביו של המנוח, אשרף (להלן: אשרף). בהמשך, אישר שפגש את המנוח ביום מותו, אך טען כי כאשר הוא והמנוח צעדו בסמוך לזרה, שלושה בחורים תקפו את המנוח, וכי גם הוא הוכה על ידיהם, וברח. בחקירתו שנערכה לאחר מכן, ביום 6.1.2020 (ת/ג), דבק בגרסתו הקודמת - כי הוא והמנוח הותקפו כאמור.

המעערער נחקר פעמיים נוספת ביום 7.1.2020 (ת/א; ת/ב), והוא שרצה את המנוח באמצעות סכין; אישר כי ביום שלפני האירוע הביא לזרה את המעדר ששימושו כדי לקבור את המנוח; טען כי ביצע את המעשה נוכח לחצים כספיים שהופעלו עליו; והוא כתוב את מכתב הקופר (ת/41) והניח אותו על שמשתת הקדמית של מכונית בצעע כסוף שחנתה בסמוך לבית המנוח; ומספר שתכנן את המעשה כשבוע לפני ביצועו.

עוד מסר המערער, כי תכנן להתקשר להורי המנוח ולדרוש מהם כסף, אולם נמנע מכך בשל החרטה שחש. לדבריו, תחילת לא אמר אמת בחקירתו מאחר שפחד והיסס, אך לאחר שנוצע בעורף דינו החליט לספר את שארע. באותו היום המערער ביצע שחזור, ובו הדגים כי ذكر את המנוח פעמיים בגבו, ולאחר מכן 3-4 פעמים בחזה.

המעערער נחקר מספר פעמיים נוספות ביום שלמחרת מכון, באחת מהקיימות אלו, רשם בכתב ידו את שוכתב במסמך הקופר, וכאשר מכתב הקופר הוצג לו אישר כי מדובר במסמך שהוא עצמו כתוב. כמו כן, שחזר את הנחת מכתב הקופר על רכבו שחנה בסמוך לבית המנוח.

5. בשונה מגרסה זו, בעודותו בבית המשפט טען המערער כי לאחר שפגש את אשרף, בהיותו שווה בלתי חוקי בישראל, החליט להפקיד את שכר עבודתו בידו. לטענת המערער, הסכום הכלול שהפקיד בידו אשרף עמד על 270,000 ש"ח וכי כאשר רצה לשוב לעזה, ביקש מאשרף שיшиб לו את הכספי, אך האחרון סירב תוך שהכחיש כי כספי המערער ברשותו. לדברי המערער, נמנע מלצין זאת בחקירתו במשטרה, בשל רצונו "להעניש את עצמו".

המעערער הוסיף וטען, כי כחודש או וחצי לפני האירועמושא כתב האישום, ולאחר שביקש מאשרף פעמיים נוספת השבת הכספי, נעצר לידו רכב, וממנו ירדו 5 אנשים - ביניהם המנוח ואשרף, אשר הכו אותו ואיימו עליו שלא ידרשו מאשרף את כספו פעמיים נוספת. לדברי המערער, בחלווף שכובעים אירוע זה חזר על עצמו, וזאת לאחר שביקש את כספו, אשר נדרש לו לצורך חתונת גיסו.

על רקע הזדמנותו לכיסף, המערער טען כי החלט לחתוף את המנוח על מנת לקבל כסף בתמורה להשבתו, והוא שודה כי תיאם פגישה עם המנוח. עם זאת, לדבריו, כאשר השניים נפגשו והגיעו לזרה לא הייתה לא כוונה לרצוח את המנוח וכי שלף את הסכין בזרה רק על מנת להפיחו. המשיך וטען המערער, כי בשלב זה, ולאחר שהמנוח תקף אותו בניסיון להגן על עצמו ונשברו משקפיו, ذكر את המנוח 3-4 פעמיים. המערער הוסיף, כי כוונתו הייתה לחתוף את המנוח, לנעל אותו בממ"ד, להתקשר לאשרף, ולדרשו כסף בתמורה להשבתו המנוח בחיים.

לגרסת המערער בעדותו, אינו יודע כיצד המנוח נזכר 21 פעמים, ואשר נשאל מדוע הודה בחקירהו במשטרה כי התכוון לרצוח את המנוח, השיב כי רצה "להעניש את עצמו". בנוסף, המערער אישר שהצטייד בمعدר "יום או יומיים" לפני הרצח, אולם טען כי עשה זאת לאחר שהוא נדרש ליצור עבודה בינה.

6. על רקע גרסאותיו השונות של המערער, ובשים לב למכלול הראיות שהונחו לפניו, הציב בית המשפט המחויזי בהכרעת דינו שלוש סוגיות עיקריות הדורשות הכרעה: ראשונה - האם המערער הפקד בידי אשף סכום כולל של 270,000 ש"ח שאותם אשף סירב להשיב לו חרף פניו. שנייה - האם בשני מקרים שונים אשף, המנוח ושלושה גברים נוספים נקטו באלוותם של המערער על רקע דרישתו להשבת סכום כסף זה; שלישיית - האם המערער תכנן לחטוף את המנוח בעודו בחים ולשחררו לאחר קבלת סכום הכספי, או שמא לרוצחו, להעלים את גופתו, ולדרש את סכום הכספי. וכשאלה נגזרת - האם מות המנוח נגרם בתגובה שפרצה בין היתר המערער, או בשל דקירות שתוכנו מראש.

7. לשם הכרעה בסוגיות אלו, בית המשפט פנה תחילה לבחינת מהימנות העדויות שבאו בפניו. אשר לעדות אשף, שהחשיב באופן מוחלט כי הוא חייב סכום כסף כלשהו למערער, התרשם בית המשפט כי עדותו "ברורה וחד-משמעות". צוין, כי אשף אمنם התקשה לשלוט על רגשותיו כאשר פגש במערער באולם בית המשפט, אך הדבר אינו גורע מאותנטיות ומהימנות עדותו, שהיתה "עקבית סדרה והגונית", תוך שצווין כי היא "עליה היבט בקנה אחד עם המארג הראייתי בתיק". בדומה, נקבע כי עדות אם המנוח, הייתה "כנה ואותנטית", וכי אף היא מביעה על כך שגרסת המערער לפיה הפקד בידי אשף 270,000 ש"ח - אינה אמת.

כמו כן, בית המשפט המחויזי מצא את עדות דזו של המנוח, ע"ז' חטיב, כ"מהימנה ביותר", וקבע כי היא מחזקת באופן מהותי קביעה לפיה המערער לא הפקד כספים בידי אשף. גם עדות בן דזו של המנוח, אברاهים חטיב, נמצאה כהימינה, תוך שצווין כי היא משתלבת היבט עם התמונה העולה מן המארג הראייתי שהוזג; מלבד על המזוקה הכספית של המערער באותה העת; ואף ממחישה את היעדר מהימנות המערער. בנוסף, בית המשפט המחויזי קבע כי עדויותיהם של עדים נוספים, מלבדות גם כן על כך שיש לדחות את טענת המערער כי אשף חב לו סכום כסף כלשהו.

8. אשר לגרסת המערער בעדותו בבית המשפט, הודגש כי סוגית קבילות הودאות המערער במשטרה לא הועמדה במחלוקת בשום שלב בהליך, וכי ההודאות שמסר בחקירהו במשטרה "מתאימות, מתbezקות ומסתייעות בשורה של ראיות חיצונית" ויש להעדין על פניה גרסתו בבית המשפט.

בנוסף נקבע, כי גרסת המערער בחקירהו הראשונה במשטרה מלמדת על יכולתו לספר גרסה שקרית שנועדה להרחקו מגיעה במנוח, ומשבויין כי לחוקרים ידוע על פגישתו עם המנוח בערב האירוע והיליכם ייחדי לזריה - המערער בדה את סיפורו תקיפתם על ידי שלושה תוקפים.

בהמשך לכך, בית המשפט המחויזי קבע כי אין לתת אמון בעדות המערער בפניו ולהתרשםתו המערער לא היסס בתחילה לקירתו לנסوت להוליךשולל את חוקריו באמצעות מסירת גרסה מיתמתת וסקנית, וכן נהג בעדותו בביית המשפט, במוסרו גרסה "רצופה בשקרים" אשר מטרתה למלטו מהרשותו למעשה רצח שנעשה באופן מותגן ומותזמן.

9. אשר על כן, בית המשפט המחווי קבע כי הכוח "מעל ומעבר לכל ספק סביר", כי המערער ביצע את המიיחס לו בכתב האישום; כי יש לדחות את טענות המערער לפיהן הפקיד בידי אשurf סכומי כסף והכוח על רקע דרישתו להשבת כספו; וכן כי המערער תכנן לרצוח את המנוח, והוציא את תוכניתו לפועל, משdiskר אותו 21 פעמים.

10. בהתאם, נקבע כי יסודותיה של עבירות הרצח בנסיבות חמימות התקיימו, לאחר שמעשה ההמתה נעשה לאחר תכנון או הליך ממשי של שキילה וגיבוש החלטה להמית.

עוד צוין, בוגדר למעלה מן הצורך, כי גם אם המערער אכן היה מעוניין בחטיפת המנוח לשם סחיטה בני משפחתו, ולא בהמתתו, מעשהו יכול היה להיכנס לגדרי הנסiba המחייבת הקבועה בסעיף 301א(א)(2) לחוק, לפיה: "המעשה נעשה במטרה לאפשר ביצוע עבירה אחרת או להקל את ביצועה, או במטרה להסתיר את ביצועה של עבירה אחרת, או לאפשר הימלטות מן הדין לאחר ביצוע העבירה אחרת".

עוד קבע בית המשפט, כי יסודות עבירות החטיפה לשם רצח או סחיטה וUBEIRAT כניסה או ישיבה בישראל שלא כחוק, התקיימו - והרשיעו גם בעבירות אלו.

גזר הדין

11. בוגדר הדין נקבע, כי עבירות הרצח בנסיבות חמימות וUBEIRAT החטיפה לשם רצח או סחיטה, הן בוגדר אי-רועל אחד, ועל כן יש לקבוע מתחם עונישה הולם בוודד עבור כלל האירוע. לצד זאת, קבע כי עבירות החטיפה המוגמרת אותן המערער ביצע היא מעשה מופרד ומבחן עבירות הרצח שבאה אחריה, שראוי לגורר בגין עונש נפרד שיורוצה באופן מצטבר.

בנסיבות המקרה, ומאחר שהעונש המתחייב בהרשעה בעבירות רצח בנסיבות חמימות הוא מאסר עולם, קבע בית המשפט כי מתחם העונשה ההולם נוע בין מאסר עולם ו-4 עד 8 שנות מאסר לRICTO בפועל. בין היתר, בית המשפט נתן דעתו גם על ההשלכות הקשות של הרצח על בני משפחת המנוח, כעולה מתסקן נפגעי העבירה שהוגש.

12. לבסוף, על המערער נגזר עונש מאסר עולם וכן 5 שנות מאסר לRICTO בפועל, שיורצו במקרה; 18 חודשים מאסר על תנאי, לבב יעbor עבירות אלימות מסווג "פצע" למשך שלוש שנים; 3 חודשים מאסר על תנאי, לבב יעbor עבירה לפי סעיף 12(1) לחוק הכנסה לישראל למשך שלוש שנים; וכן תשלום פיצוי לנפגעי העבירות - הוריו וארבע אחיויתיו של המנוח, בסכום כולל של 258,000 ש"ח.

תמצית טענות הצדדים בערעור

13. העורו שלפנינו מופנה הן כלפי הרשות המערער בעבירות שיויחסו לו בכתב האישום, והן כלפי חומרת העונש שנגזר עליו. ביחס להכרעת הדין, המערער משיג על ממצאי המהימנות של בית המשפט המוחז, ובפרט בהתייחס להעדר מהימנות עדות, וכן על דחית טענותיו העובdotיות כי הركע למשעו היה חוב כספי שאشرف חב לו אשר הוביל לכך שזה האחرون והמנוח תקפו אותו בשתי הזדמנויות שונות.

לטענת המערער, בניגוד לקביעת בית המשפט המוחז, עדות אם המנוח אינה מהימנה, ואף ממצאי המהימנות של בית המשפט המוחז ביחס לעדויותיהם של עדים נוספים - שגויים. המערער העלה טענות גם כלפי דרך התנהלות חקירותו במשטרה, ובגדר זאת טען בערעורו כי במהלך החקירה נוצאה מצוקתו בעת שסבל מכאבים.

כן נתען בערעור, כי לא הוכחו יסודותיה של עבירה הרצח בנסיבות חמימות בהתאם לסעיף 301א(א)(1) לחוק, מאחר שהמערער לא גיבש החלטה להמית את המנוח, אלא فعل ב"חיפזון" לצורך ביצוע חטיפה ולא חשב על מה שהוא עשה". הוסיף המערער וטען, כי היה מהוסס עבור לפגישה עם המנוח, אולם משהנו הגיע למקום המפגש "נאלו" ללקת עמו, כלשהו. באשר לעובדה שהמערער לפקח עמו סיכון למפגש עם המנוח, חזר על טעنته כי עשה כן רק כדי להפחיד את המנוח, ומשהניף את הסיכון, המנוח תקף אותו.

בנוסף, המערער טען כי בית המשפט המוחז שגה בקובע כי בנסיבות העניין אין להחיל את הוראות סעיף 301א(ב) לחוק, כי שהמערער יוריש עבירת הרצח הבסיסית בלבד; וכי שגה גם בהרשעתו בעבירה חטיפה לשם רצח וסחיטה, משלול לא התקoon לחטופ ולהמית את המנוח.

אשר לערעור על גזר הדין - לשיטת המערער, מאחר שהוא נכון להרשייעו בעבירה הרצח הבסיסית יש להשית עליו עונש קצוב בשנים. כמו כן, השיג המערער על קביעת בית המשפט המוחז כי 5 שנות מאסר בפועל שהושטו עליו בនוסף לעונש מאסר העולם, יריצו במצבבר.

14. מנגד, המשיבה סמכה ידיה על הכרעת דיןו של בית המשפט המוחז ועל קביעות מהימנות ועובדת המתבססת על התרשומות הבלתי אמצעית מהעדים שהודיעו לפניה. לשיטתה, קביעות אלו הן שהובילו את בית המשפט המוחז למסקנה כי יש להעדיין את הودאת המערער במשטרה על פני עדותם בבית המשפט, ואין מקום להתערבות ערכאית העורoor בהן.

בדומה, נתען שאין להתערב גם במקרים העובדה של בית המשפט המוחז, בדחית טענת המערער בדבר חוב כספי של אשוף כלפיו, ודחית טענתו כי הותקף במספר הזדמנויות על ידי המנוח, אשוף, ותוקפים נוספים.

לשיטת המשיבה, הוכח מעבר לספק סביר כי המערער רצח את המנוח לאחר תכנון והליך ממשי של שキילה וגיבש החלטה להמיתו, ואין מדובר ברצח "ספונטני" אגב מאבק שהתפתח ביןו לבין המנוח, דבר הנלמד ממהלכו השונים של המערער, ובכלל זה תיאום מפגש עם המנוח; בדה סיפור לצורך זאת; הציג יד מראש בסיכון; הטמין מעד בזירה; וذكر את המערער 21 פעמים.

עוד נטען, כי המערער אינו מתייחס בערעוו לכך שגם אם הייתה מתקבלת גרסתו כי כלל לא תכנן לרצוח את המנוח, אלא רק לחטופ אותו, ניתן היה להחיל בנסיבות העניין את הנסיבת המחייבת הקבועה בסעיף 301(2) לחוק, כך שגם גרסתו החלופית אינה מסויימת לו; וכי הרשותו בעבירות חטיפה לשם רצח או שחיטה, בדיון יסודה.

בהתייחס להשגות המערער על העונש שנגזר עליו, טוען כי אין להתערב בקביעת בית המשפט המחויז לשיטת על המערער עונש מאסר בפועל בן 5 שנים במצטבר לעונש מאסר העולם, מאחר שמעשה החטיפה הוא מעשה נפרד ומובחן מהרצת שבוצע אחריו, ועל כן מצדיק השחת עונש מאסר נוסף, שירוצה במצטבר.

דין והכרעה

.15. דין הערעור להידחות על שני חלקיו, וכך אציג לחבריו ולחברתי לעשות.

.16. גדר המחלוקת בענייננו - מצומצמת: המערער אינו חולק על כך שהוא זה שגרם, בדקדוקות סכין, למות המנוח. אף אין חולק כי המערער הביא את המנוח לזרה באמצעות שוא, וכי השתמש בمعدר על מנת לקבור אותו בזירה.

מוקד המחלוקת, הוא האם יש לקבל את גרסתו המאוחרת של המערער, לפיה על רקע חוב כספי תכנן לחטוף את המנוח בעודו בחיים ולדרשו מבני משפחתו תשלום כספי עבור השבתו, אולם תוכנית זו השتبשה; או שמא יש לאמץ את גרסתו הקודמת, שיעירה כי הוליך את המנוח לזרה וذكر אותו כשבבו מופנה אליו, ולא כל התగורות, וזאת בכונה לשחוט כספים מבני משפחתו.

מנקודת מבטו כערצת הערעור, השאלה מוקדת עוד יותר - האם מוצדק להתערב בקביעת הערכתה הדינית כי יש להעדייף את גרסת המערער בחקירתו במשטרה, על פני גרסתו הכבושה בבית המשפט.

ריבוי גרסאות והתערבות ערכאת הערעור בנסיבות עובדה ומהימנות

.17. הערעור רובו ככולו מופנה ומשיג על ממצאי עובדה ומהימנות. נקודת המוצא אפוא לבחינתו מציה בהלכה הידועה כי ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הערכתה הדינית (ראוmani רבים: ע"פ 20/2040 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 27 (21.12.2021); ע"פ 9288/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (26.5.2022)).

כפי שנקבע, עיקר הטעם שבבסיס הלהה זו בדבר אי התערבות בנסיבות עובדה ומהימנות, אינוטנטי או פרוצדורלי, אלא בכך שלערכאה הדינית עומדת יתרון ההתרשות הישירה מן העדים וממהימנותם (ע"פ 1193/16 סונגו נ' מדינת ישראל, פסקה 29 (17.5.2018)). לכלל זה אממן חריגים (ראו בהרחבה בחוות דעתו של חברי השופט א' שטיין בע"פ 8794/20 פלוני נ' מדינת ישראל (10.5.2022)) - אך המקירה שלפנינו אינה נמנה עליהם.

18. הארכתי בתיאור הכרעת הדין ונימוקיה, וזאת עשייתו על מנת להמחיש את נחרצות קביעות הערכתה הדינית בהקשרים אלו ממש. למעשה, עיקר הכרעת הדין דחית גרסת המערער בעדותו בבית המשפט והעדפתה הודהה אותה מסר בחקירותו במשטרה, תוך ניתוח השתלבות גרסאותיו השונות של המערער עם מכלול החומר הראייתי הנוסף החובק אותו ומסבכו עד צוואר במעשים המתוארים בכתב האישום.

אני סבור כי קביעות בית המשפט המחויז בהקשר זה מעוגנות היטב בחומר הראיות שהונח לפני. יתרה מזו, לטעמי אין להעניק כל משקל לגרסתו האחונה של המערער, משעיקירה גרסה כבושה, חסרת הגיון ובلتוי סדרה, הניצבת בניגוד מובהק לגרסאות קודמות שמסר, וזאת ללא הסבר של ממש. מאחר שהדברים פורטו בהרחבה בהכרעת הדין, אתמקד אפוא אף במספר סוגיות מרכזיות הממחישות זאת.

19. תכילת הכתת המעדר - בחקירותו במשטרה ביום 7.1.2020, המערער מסר כי ביקש "את פפיקה" מdad עברו עבד בעבר, בטענה שהمعدר נדרש לשם ביצוע עבודתה. משאתו אדם נפטר לבקשתו, הסתר את המעדר מאחורי ערימת עפר ביום שלפני הרצח (ת/גב, עמ' 21-20). בחקירת המערער במשטרה שהתקיימה ביום 22.1.2020, מסר כי הניח את המעדר ליד ה"בור" שבו כבר למחמת את המנוח (ת/גב, עמ' 10), ואישר כי השתמש במעדר כדי לכסות את גופתו (שם, עמ' 11).

אל מול גרסה זו, בעדותו בבית המשפט המערער טען כי נטל את המעדר לשם ביצוע "עובדה" (פרו' מיום 22.12.2020, עמ' 224, ש' 29); וכאשר נשאל באיזו עבודה מדובר, השיב: "מי שהו דיבר איתי שרצת שאני עשה לו גדר, קרה המקהלה ולא הלכת" (שם, ש' 32). מושנאל פעם נוספת בעניין זה, לא ידע לספק פרטים ממשיים ביחס לאותה עבודה שעבורה, כביכול, נדרש להציג את המעדר. זאת כאשר מילא, כפי שצין בית המשפט המחויז, גרסת המערער כי תכנן לעסוק בבניית גדר במקביל לחטיפת המנוח וסחיטת כספים ממשפחתו בתמורה להשבתו - נטולת היגיון.

20. טענת המערער כי הפקיד כספ' בידי אשראף - בחקירותו במשטרה, המערער לא טען דבר על חוב שאשרף לכואורה חב לו, או על שהותקף בעבר, בין היתר על ידי המנוח ואשראף, על רקע דרישתו להחזיר חוב. טענותיו אלו הועלו רק בתשובתו לכתב האישום. אולם, גרסה זו נסתירה על בסיס עדותם של מספר עדים, בני משפחת המנוח, אשר עדותם נמצאה מהימנה בהתאם להתרשומות הבלתי-אמצעית של בית המשפט מהם (ע"פ 2333 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (2.12.2018)). כן זכר, כי בחקירותו הראשונה במשטרה המערער לא רק שלא העלה טענה כי קיימ סכום כספי בין לבני אשראף, אלא עמד על כך שהקשר ביניהם - "טוב".

משכך, אף אני סבור כי אין ליתן משקל ראוי לגרסה כבושה זו של המערער, מאחר שהיא חסרת הגיון; אינה נתמכת בראיות כלשהן; אינה מתיחסת עם החומר הראייתי הקיים; ולא ניתן הסבר המניח את הדעת מדוע בכבשה גרסה זו.

21. מספר הדקירות ומיקומן - המנוח נזכר 21 פעמים, על אף אין חולק. בעדות המערער בבית המשפט עמד על גרסתו כי הוא זכר שذكر את המערער רק 3-4 פעמים (פרו' מיום 22.12.2020, עמ' 227, ש' 14). כאשר נשאל כיצד הוא מסביר את העובדה שהמנוח נזכר 21 פעמים, השיב "אני לא זוכר" (שם, ש' 1), עת נשאל בשנית, השיב "אני לא יודע, באלהים אני לא יודע" (שם, ש' 10). הסבר לפער שבין מצא עובדתי זה לבין גרסתו שלו - לא סיפק

המערער עד עתה.

סתירה מהותית נוספת המערער בהקשר זה, נמצאה בכך שבעוד בחקירהו במשטרה הודה כי דкар לראשונה את המנוח בגין בעוד שהתקופת לחפש דבר מה (ת/ב, עמ' 12); לעומת זאת בבית המשפט הכחיש זאת, ואף לא ידע לספק כל הסבר המניח את הדעת לשינוי משמעותי זה בגרסתו (פרו' מיום 22.12.2020, עמ' 247, ש' 6-2).

22. מועד כתיבת מכתב הכהן - בתשובה המערער לכתב האישום, טען הסגנור כי המערער כתב את המכתב ביום שלפני האירוע, וכי תוכנו ודרך ניסוחו מלמדים על כוונתו להשיב את המנוח בעודו בחיים למשך מיום 22.9.2020, עמ' 13, ש' 6-8). אולם, בעדותו בבית משפט, טען המערער כי כתב את מכתב הכהן לאחר מעשה הרצח (פרו' מיום 22.12.2020, עמ' 224, ש' 18-19), ואף עמד על כך גם כאשר הוצאה לו גרסתו הקודמת (שם, עמ' 233, ש' 1-26). אנו למדים, כי המערער לא היסס לטעון דבר והיפוכו, גם במהלך משפטו.

23. יצא אם כן, שבסוגיות מהותיות ביותר, גרסת המערער השנתנה לא אחת, סתרה את עצמה ואף סתרה את מכלול חומר הראיות. יוער כי המערער עומת בחקירהו בבית המשפט עם חלק מסוירות אלו, הרבה להסביר כי אינו זוכר או אינו יודע או כי רצה להעניש את עצמו, ולכן מסר בחקירהו במשטרה גרסה המחייבת עמו.

דרך הילוך זו של המערער הובילה למסקנותו של בית המשפט המחויז כי עדותו בבית המשפט "مبולבלת ורצופת סתרות"; "בניה טלי עלי טלי"; "ההגין ממנה ולהלה"; "סבירותה נמוכה ביותר" (עמ' 67 להכרעת הדין); וכי בשורה התחתונה - אין לה תבה אמונה. אין מוצא כל עילה להטעבותנו בקביעות אלו והן אכן מוצדקות ונטוות היטבר בריאות שבאו בפנינו.

עיקר גרסת המערער בבית המשפט, כאמור, היא עדות כבושא, אשר ממילא ערכה ומשמעותה הריאית מועטים בשל החשד המתעורר באופן טבעי באשר לאמיותהה (ע"פ 1645/08 פלוני נ' מדינת ישראל (עמ' 3.9.2009) ; ע"פ 395/06 חליסטוב נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (16.11.2006)); כן נקבע, כי משקלה של גרסה כבושא המוצגת רק לאחר הצגת ראייה מפלילה נמוך אף מזה של גרסה כבושא המוצגת לפני הצגת ראייה כזו (ע"פ 7007/15 שמיל נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (5.9.2015)). היה שמדובר לא ספיק כל הסבר משכנע לכבישת גרסתו - כוחן של הלכות אלו יפה גם לענייננו.

24. לכך יש להוסיף, כי בחקירהו הראשונה המערער הכחיש כל מעורבות ברצח של המנוח, ובדה סיפור על כך שהמנוח והוא הותקפו על ידי שלושה בחורים (ת/1, עמ' 11-12). רק בחקירה שנערכה בימים שלאחר מכן - הודה. אך כאמור, בעדותו בבית המשפט הציג גרסה נוספת, שונה עד מאוד.

בהקשר זה, נפסק כי "... ככל ריבוי גרסאות מפי של נאשם המתבקש להסביר את מערכת הראיות המסבירות הסוגרת עליו מקטינה עד מאינית את האפשרות ליתן אמון בגרסה אותה ביקש מבית המשפט לאמץ" (ע"פ 3880/17 זיאדת נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (31.12.2019); ראו גם: ע"פ 1769/14 סועאדי נ' מדינת ישראל, פסקה 38 (27.1.2016)).

כך גם במקרה זה - מסדרת המערער השנתנה מעט לעת, בין היתר, לאור הבנתו ביחס לחומר הראיתי הנערם נגדו, קשה להلوم את טיעונו הנוכחייפוי דוקא גרסתו האחרון - היא האמת. בהינתן זאת, עד יותר קשה לקבל את טיעונו כי חרף ממצאיו המובהקים של בית המשפט המחויז בהקשר זה, המקרה שלפנינו הוא מהקרים החריים שבהם מוצדק כי ערכאת הערעור תעורר בממצאים שכאלו.

25. זאת ועוד, אל מול עדות המערער בבית המשפט, ניצבים מעשי, המלמדים היטב על תוכניתו והלך רוחו; הצעידותו בסיכון ושליפתו בזירה, דקירת המנוח 21 פעמים, הכנת המuderר מבועד מועד בסמוך לבור בו כבר את המנוח; ושימוש באותו המuderר לכיסוי גופתו. בחינת מעשי אלו בשילוב הודאות המערער במסגרת חוקיותו במשטרה, ושורת ראיות נוספות (ראו בעמ' 67 להכרעת הדיון) - מצירות תמונה סדרה ביחס להתרחשויות עד להגעת המערער והמנוח לזרה, ובזירה עצמה, עת המערער המית באוצרות את המנוח וisoner את גופתו.

26. משכך, אין לי אלא לאמץ את קביעותו העובדת של בית המשפט המחויז וממצאי המהימנות שקבע. כפי שאנו מכיר, אני סבור כי אלו מوالכים למסקנה שיש לדחות גם את יתר טענותיו של המערער ביחס להכרעת הדיון.

"המעשה נעשה לאחר תכנון או לאחר הליך ממש של שキלה וגיבוש החלטה להמית"

27. סעיף 301א(א) לחוק הוא תוצר של הרפורמה בעבירות ההמתה שנכנסה לתוקפה בשנת 2019. עובר לרפורמה, העונש בצדה של עבירות הרצח בכונה תחיליה היה עונש מאסר עולם חובה. כתע, חלף עבירה זו, עוגנו בחוק שתי עבירות רצח - עבירת הרצח הבסיסית (סעיף 300(א) לחוק); וUBEIRAT HAREZ BENSIBOT MACHMIROT (סעיף 301א(א) לחוק).

כך בטעיפים אלו, עונש החoba של מאסר עולם נותר במקרים של רצח בנסיבות חמורות, ואילו במקרים של עבירות הרצח הבסיסית עונש מאסר העולם הוא עונש מרבי (ראו בהרחבה: ע"פ 22/2077 קaddr נ' מדינת ישראל, פסקאות 7-9 לחווות דעתך (1.6.2022)).

28. הנסיבה המחייבת מושא ערעור זה מעוגנת בסעיף 301א(א)(1) לחוק, וזה לשונה: "המעשה נעשה לאחר תכנון או לאחר הליך ממש של שキלה וגיבוש החלטה להמית". ה'יננו': סעיף זה כולל שתי נסיבות חלופיות אשר די בהתקיימות אחת מהן כדי להרשי עונש בעבירה של רצח בנסיבות חמורות - "תכנון" או "הליך ממש של שキלה וגיבוש החלטה להמית".

כן נקבע כי "נסיבה זו מבקשת, מבחינה מהותית, לבטא את הרעיון שבוטא במונח "כוונה תחיליה" בנוסחו המקורי של החוק [...]. כן, גם שייתכן כי קשת המקרים אשר באים בגדրיו המונחים "תכנון" או "הליך ממש של שキלה וגיבוש החלטה להמית" היא מצומצמת מזו אשר נכנסה בגדריו המונח "כוונה תחיליה" (ע"פ 21/3223 מדינת ישראל נ' שפק, פסקה 12 (2.3.2022)).

29. ביחס לטעמים שבבסיס נסיבה חמורה זו, צייני בע"פ 7722/19 זרנסקי נ' מדינת ישראל

(להלן: עניין זרנסאי): 19.4.2021

"הרפורמה בעבירות העמלה לפי תיקון 137 מציה בראשית ימיה, ונדמה כי עוד מוקדם להניח משנה סדרה באשר לפרשנותה; זו תעצב ברבות השנים בהתאם להלכה הפסוקה. יחד עם זאת, נconi יהיה לקבוע כבר כעת, כי החומרה המיוחדת הטמונה בעבירה זו, המוצאת ביטוי בעונש החoba הקבוע לצידה, ראוי לה שתביא לצירת הבחנה בין מקרים שבהם מעשה הרצח בוצע לאחר שהעשה שקל והחליט להמית את הקרבן - אשר ייכנסו לגדרי הסעיף; לבין מקרים שבהם החלטה להמית התגבשה באופן ספונטני, ללא הפעלת שיקול דעת של ממש, ולא הכנה הכללת פעולות מקידימות שביצע העosa קודם לביצוע הרצח - אשר יותר מוחיצה לו" (שם, פסקה 17).

30. במקורה שלפנינו, טענות המערער במישור זה נשמכות על אימוץ הגרסה אותה מסר בעדותו בבית המשפט, לפיה כלל לא התקoon לרצוח את המנוח, אלא לחוטפו בחיים. זאת, תוך התערבות במצביו העובדתיים של בית המשפט המחויז. כאמור, אין מקום.

31. אז, ולצרכי בחינת טענת המערער, הכוח מעבר לספק סביר כי המערער תיאם מראש את המפגש עם המנוח תוך שבדה אמתלה לצורך כך; הchein בזירה מבעוד מועד מעדր על מנת לקבור את גופת המנוח; והציג ב██ן לצורך המפגש. באמצעות סיכון זו, אותה שלפ' לא כל התגורות מצד המנוח, ذكر את המנוח תחילת בגבו, ושם הכל 21 פעמים. כל זאת, במטרה להשיג כספים מבני משפחחת המנוח, כאשר הצורך בכך כפויים אלו נבע מלחץ שהפעילו על המערער בני משפחתו, לשוב לעזה בשל נישואי גיסו ולהביא עמו סכום כסף משמעותי.

המעערר ביצע אפוא שרשות הדרשות זמן ומאמץ, ומלמדות בבירור על כך שמדובר רצח נעשה לאחר "תכנון" (עניין זרנסאי, פסקה 19). כמו כן, פרק הזמן הממושך עליו נפרשה תוכניתו של המערער - החל מגיבושה, דרך תיאום הפגישה עם המנוח וה策טידותו בمعدר וב██ן, ועד למימושה - ממחיש כי המערער פעל לאחר הליך ממשי של שקייה (שם). בחירותו של המערער שלא לסתת מתוכניתו כאשר פגש במנוח בנסיבות המפגש או טרם לכך; להציג מראש בمعدר; ולהוסיף ולזכיר את המערער 21 פעמים, מלמדות כי גיבש החלטה להמית את המנוח. ההחלטה אותה מימוש.

אשר על כן, משניכר כי בענייננו שתי החלטות המנויות בסעיף 301א(א)(1) לחוק מתקיימות, הרשות המערער בעבירות רצח בנסיבות חמירות - בדיון יסודה.

32. נוכח מסקנה זו, בדבר התקיימות הנסיבות המחייבת הקבועה בסעיף 301א(א)(1) לחוק, אין צורך להזכיר בטענת המשיבה כי בהתקיים הנסיבות המחייבת הקבועה בבית המשפט, מילא מתקיימת הנסיבות המחייבת הקבועה בסעיף 301א(א)(2) לחוק. קרי, כי מעשה העמלה נעשה במטרה לאפשר ביצוע עבירה אחרת או להקל את ביצועה, או במטרה להסתיר את ביצועה של עבירה אחרת, או לאפשר הימלטות מן הדיון לאחר ביצוע העבירה אחרת.

33. טענה נוספת בפי המערער, היא שבהתאם לסעיף 301א(ב) לחוק, אף הוא תוצר הרפורמה בעבירות העמלה מתקיימות בענייננו "... נסיבות מיוחדות שבгинן המעשה אינו מבטא דרגת אשמה חמורה במיוחד..." - ומשכך, יש

להרשיעו בעבירות הרצח הבסיסית ולא בעבירה של רצח בנסיבות חמירות.

סעיף זה, המכונה "פתח המילוט", מאפשר בנסיבות המתאימות שיקול דעת לבית המשפט שלא לגזור על הנאשם עונש מאסר עולם חובה. אולם הטעיף טרם זכה לפרשנות מוקיפה בפסקית בית משפט זה, אך מובן כי יש להחילו במקרים חריגים בלבד, כעולה מלשונו, הדורשת נימוקים "מיוחדים" ונסיבות "מיוחדות" (ענין זרנסאי, פסקה 26 לחווות דעת; ע"פ 3308/17 וחידי נ' מדינת ישראל, פסקה 34 (15.1.2020) (להלן: ענין וחידי)).

המקרה שלפנינו אינו המקרה המתאים ליצוק תוקן פרשני נוסף לסעיף זה, ولو לאחר שה"נסיבות המיוחדות" עליהן המערער מבקש להסתמך, אין אלא הטענות שנכללו בגרסה אותה העלה בבית המשפט. הינו, המערער שבוטען כי לא התקoon לגרום למות המנוח, ומטרתו הייתה לחטוף אותו לשם כופר ועל רקע החוב הכספי קלפיו.

משנדחו טענות אלו של המערער, אין יכולות לבסס טיעון זה - סעיף 303א(ב) לחוק מניה כי "התק"ימה נסיבה חמירה", ולצד התק"ימותה "מתק"ימות נסיבות מיוחדות שבשלהן המעשה אינו מבטא דרגת אשמה חמורה במינוח". ואולם, טיעון המערער מופנה, פעם נוספת, כלפי עצם התק"ימותה של נסיבה חמירה בענינו. טיעון אחר, המנותק מכך, בדבר נסיבות מיוחדות המפחיתות מדרגת אשמתו - אין בנמצא.

34. סוגית נטלה הוכחתה לhocחת עובדות התומכות בטיעון בדבר התק"ימות הוראות סעיף 301א(ב), טרם הוכרעה באופן מוצה בפסקית בית משפט זה. בהקשר זה העיר, כי אף אני, בדומה לגישת חברי א' שטיין בענין וחידי (שם, פסקה 38 לחווות דעתו), נטה לדעה שעל הנאשם להוכיח עובדות אלו ברמה של "amazon הסתברויות". מכל מקום, לאחר שענינו אינו מחיב הכרעה בסוגיה זו, אני סבור כי נכון להוותר את ההכרעה בה לקרים המתאיםים לכך.

35. גם בטענות נוספות של המערער, כגון טענותיו על דרך התנהלות חוקיתו - אין מוצא ממש. טענות אלו נדחו באופן מפורט בהכרעת הדיון, ונימוקי בית המשפט המחויז בהקשר זה, מקובלים עליי. הדברים דומים ביחס לטענת המערער על הרשות בעבירה לפי סעיף 372 לחוק - טענה זו נתענה בערעור באופן כוללני, ואף היא נשמכת על גרסתו الأخيرة של המערער, אשר אין לקבלה כאמור.

הערעור על גזר הדין

36. הויל ואני סבור כי יש לדחות את הערעור ביחס להכרעת הדיון, ומahan שבעגין עבירות הרצח בנסיבות חמירות יש לגזור על המערער עונש מאסר עולם חובה - במשור גזר הדין, כל שנוטר להכריע הוא בטעنته בדבר הקביעה כי עונש המאסר בפועל בן 5 שנים שהות עליו, ירוצח במצבבר לעונש מאסר העולם.

37. אני סבור כי גם דין רכיב זה של הערעור - לדחיה. תחילה, מקובלת עליי קביעת בית המשפט המחויז כי לפנינו איורע אחד, המורכב משני מעשים נפרדים המגלמים שתי עבירות נפרדות וモבחןות (ע"פ 8686/15 גירוב נ' מדינת ישראל, פסקה 51 (3.10.2017)).

נוכח זאת, קבעת בית המשפט המחויז כי המערער ישא עונשים אלו במצטבר, תואמת לפסיקת בית משפט זה ביחס לחייבת עונשים, בפרט כאשר מדובר בעבירה הנוספת לעבירות הרצח (ראו והשוו: ע"פ 6535/01 קוזירוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(3) 562, 573 (2003); ע"פ 18/1900 יлемה נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (24.10.2019); ע"פ 437/13 אלחיאני נ' מדינת ישראל, פסקה 47 (24.8.2015)). קבעה לפיה עונשי המאסר אשר נגזרו על המערער יריצו במצטבר, אף עליה בענייננו בקנה אחד עם עקרון ההלימה, חומרתן הרבה של העבירות בהן הורשו ונסיבות המקרה.

38. על כן, ובהתאם ההלכה לפיה בית המשפט ייטה שלא להתערב בעונש שהושת על ידי הערקה הדינית, אלא במקרים שבהם ניכרת חריגה קיצונית מדיניות הענישה הנוגאת או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית ובלוטת בגזר הדין (ע"פ 6028/21 אטרש נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (15.5.2022)) - אין מוצא להתערב בקביעתו האמורה של בית המשפט המחויז.

39. סיכומו של דבר - לפניו רצח נתעב שנעשה בשל בצע כסף, שהמעערער רצח בدم קר את המנוח, צער בן פחות מ-18 שנים, וגדע את חייו באיבם. בעשותו כן, פגע קשות גם במשפחה המנוח. כאבה של המשפחה נזכר גם בדבריה הנוגעים לב שאל אם המנוח, אותו הביעה במהלך הדיון בערעור.

על מעשי השפלים - המערער נבעש כתעב מלאה חומרת הדין.

40. אשר על כן, אציע כי נדחה את הערעור על שני חלקיו.

ש | פ | ט

השופט א' שטיין:

אני מסכימם.

ש | פ | ט

השופט ג' כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

עמוד 13

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il

הוחלט כאמור בפסק דין של השופט י' אלרון.

ניתן היום, י"ז בסיוון התשפ"ב (2022.6.16).

שפט

שפט

שפט